

9. Hogan R., Hogan J. Assessing leadership: A view from the dark side // International Journal of Selection and assessment. 2001. Т. 9. № 1–2. Р. 40–51.
10. Jonason, P. The Dirty Dozen: A Concise Measure of the Dark Triad / P. Jonason, G. Webster // Psychological Assessment. 2010. Vol. 22. Р. 420–432.
11. Paulhus D. The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy/ D. Paulhus, K. Williams // Journal of Research in Personality. 2002. Vol. 36.
12. Schmukle S. C., Egloff B., Back M. D. Why Are Narcissists so Charming at First Sight? Decoding the Narcissism–Popularity Link at Zero Acquaintance. Journal of Personality and Social Psychology. 2010. N. 98(1). Р. 132–145

Жарук І. В.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА У ВІТЧИЗНЯНИХ ЗВО МЕДІАТОРІВ – ВИМОГА ЧАСУ

ВСТУП. Сучасна глобалізація, соціально-економічні зміни останніх років – чинники впливу на розвиток освіти в Україні. Прагнення нашої Вітчизни ввійти в міжнародний освітній простір потребують кардинальної трансформації змісту освіти в країні.

На законодавчому рівні українська держава визначила основні цілі та шляхи їхньої реалізації, щоб максимально використати передовий вітчизняний та прогресивний зарубіжний педагогічний досвід. Про зміну якості освіти на краще йдеться в таких документах Закон України «Про вищу освіту» (2014) [3], Закон України «Про освіту» (2017) [4], Закон України «Про медіацію» (2021) [2], Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» (2019) [6].

Виклад основного матеріалу. Будь-який історичний період розвитку людства неповторно відбивається у філософській картині світу. Із найвищого філософського рівня картина світу трансформується у певні теорії, концепції та парадигми.

Починаючи із 70 –х років ХХ ст. від всесвітньовідомої книги Т. Куна «Структура наукових революцій» (1975 р.) зміст категорії «парадигма»

поступово увійшов до наукового вжитку як інструмент пояснення багатьох складних процесів, стрімко набуваючи значущості в практичній і теоретичній площині діяльності суспільства. Цей науковець підкреслював: «Учені, в основі наукової діяльності яких однакові парадигми, спираються на ті самі правила і стандарти наукової практики» (*переклад з англійської тут та далі наш – І. Ж.*) [8, с. 22].

Академік НАПН України І. Зязюн, писав, що парадигма освіти – це категорія філософії освіти, у якій закладається комплекс вимог до компетентностей тих, хто вчить та тих, хто вчиться, у відповідності до обсягу очікувань та до рівня розвитку самого суспільства.

Сучасна дослідниця Д. Тимченко вважає, що не дивлячись на Стратегію [6] «ніде не зазначається про стратегію розвитку вищої освіти в Україні» [7, с. 61].

Далі ця авторка пише, що є необхідним: «чіткий план дій , що має сформувані осмислення того, що саме ЗВО мають гнучко підлаштовуватися під вимоги ринку і дізнаватися що бізнесу необхідно розробити, а не йти навпаки – спочатку створити, а потім не розуміти для чого і кого це було створено» [7, с. 22].

Ще у 2015 р. у звіті про майбутнє професій на Давоському економічному форумі було визначено 10-ТОП навичок, які слід формувати у майбутніх фахівців, випускників ЗВО, щоб задовольнити виклики сьогодення. Це:

- 1) вирішення складних проблем (Complex Problem Solving),
- 2) взаємодія з людьми (Coordinating with Others),
- 3) управління персоналом (People Management),
- 4) критичне мислення (Critical Thinking),
- 5) перемовини (Negotiation) (*виділено авторкою тез – І. Ж.*),
- 6) контроль якості (Quality Control),
- 7) клієнтоорієнтованість (Service Orientation),

8) винесення суджень та прийняття рішень (Judgment and Decision Making),

9) активне слухання (Active Listening),

10) креативність (Creativity) [1].

Як бачимо, під №5 – одна з найважливіших навичок – перемовини.

Наразі в Україні було прийнято Закон України «Про медіацію» (2021). Стаття 3 наголошує: «Дія цього Закону поширюється на суспільні відносини, пов'язані з проведенням медіації з метою запобігання виникненню конфліктів (спорів) у майбутньому або врегулювання будь-яких конфліктів (спорів), у тому числі цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних, а також у справах про адміністративні правопорушення та у кримінальних провадженнях з метою примирення потерпілого з підозрюваним (обвинуваченим) [2].

У статті 1 цього Закону зазначається: «медіатор – спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію» [2].

У статті 9: «Медіатором може бути фізична особа, яка пройшла базову підготовку медіатора в Україні або за кордоном» [2].

У статті 10 йдеться про підготовку медіаторів: «1. Базова підготовка медіаторів здійснюється за програмою обсягом (тривалістю) не менше 90 годин навчання, у тому числі не менше 45 годин практичного навчання. Програма базової підготовки медіатора включає теоретичну підготовку і відпрацювання практичних навичок. 2. Підготовку медіаторів здійснюють суб'єкти освітньої діяльності» [2].

Висновки. Із розвитком і поширенням нових інформаційно – цифрових технологій виникли кардинально інші вимоги до компетентності працівників, які можуть безболісно адаптуватися у мінливих умовах, а також здатні ефективно розв'язувати реальні професійні проблеми. Такі тенденції мають загальносвітовий характер і властиві для всіх країн.

Наразі успіх у соціально-економічній та інших сферах діяльності залежить від сучасних знань, умінь, навичок, компетентностей працівників поряд із розвитком новітніх технологій, а це потребує значних і постійних інвестицій у неперервне навчання, підвищення кваліфікації фахівців.

Конкуренція на ринкові праці вимагає від випускників ЗВО не лише високий кваліфікаційний рівень, але й достатній рівень розвитку загальної, особливо психолого – педагогічної, культури. До останньої ми відносимо й професійну підготовку у вітчизняних ЗВО майбутніх фахівців із медіації на принципах добровільності, конфіденційності, нейтральності, незалежності, неупередженості, як того вимагає чинний Закон України «Про медіацію».

Тези виконано в рамках розробки науково-дослідної теми кафедри психології та педагогіки НаУКМА «Психологічні умови та механізми функціонування особистості в реаліях сучасного українського суспільства».

Список використаних джерел

1. Всесвітній економічний форум: майбутнє професій і 10 топ-навичок для 2025 року. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/4427-vsesvitnii-ekonomichnyi-forum-maibutnie-profesii-i-10-top-navychok-dlia-2025-roku>
2. Закон України «Про медіацію». 15.12.2021 URL:
3. Закон України «Про вищу освіту» 2014 р. / Урядовий кур'єр. № 86. Травень 2014 р. 15 с.
4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-VIII. URL: URL:
5. Зязюн І. Філософія освіти : парадигми і технології / І. А. Зязюн // Педагогічні новації столичної освіти: теорія і практика : науково-методичний посібник. Київ, 2001. 338 с.
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» від 10 липня 2019 р. № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>
7. Тимченко Д. О. Проблеми створення інноваційної екосистеми в Україні / Д. О. Тимченко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. 2020. № 2. С. 56-61.

8. Kuhn Tomas S. The structure of Scientific Revolutions / T. Kuhn. Chicago-London : The University of Chicago Press. 1996. 212 p.

Журат Ю. В.

ПЕРЕДУМОВИ ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Важливим етапом становлення особистості є дошкільний вік. Коли формуються основи характеру, засвоюються моральні норми, ставлення до навколишнього світу, людей, себе, інтенсивно розвивається моральність позицій, інтересів, ціннісних орієнтирів та дій. Від дитини потребують підпорядкування власних бажань і потреб нормам поведінки, прийнятих у суспільстві. Із раннього віку стартує формування „базисна довіра до світу” (Е. Еріксон) – уявлення дитини про надійність дорослих а також і емоційна близькість з ними. За умови правильного виховання це переростає у: інтерес до спілкування, відкритість до соціальних впливів, готовність сприймати інших людей [7]. О. Кононко вважає, що цей вік є сенситивним до розвитку емоційної чутливості, природної (уразливість) та набутої (відгук на чийсь проблеми). Дитина в цьому віці починає класифікувати все оточуюче на „приємне” і „неприємне”, переживає, виражає своє ставлення до всього [5, 35]. Хоча дошкільники часто розуміють фізичні й емоційні відчуття людей (коли дитина не розуміє, що робить боляче іншим) однак, у старшому дошкільному віці це розуміння стрімко розвивається, і дитина часто співпереживає людині, яка страждає чи хворіє [2, 113].

Іншим важливим віковим новоутворенням є здатність дітей старшого дошкільного віку до підпорядкування мотивів. Діяльність та поведінка дітей залежить від системи мотивів, серед яких, за умови правильного виховання, починають домінувати суспільно-значимі мотиви, соціальні почуття та стосунки.